GAZETA KRAKOWSKA

Nro 17.

Z KRAKOWA DNIA 27 LUTEGO 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 19 Lutego.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Jmć raczył nayłaskawiey zaszczycić orderem Sgo Stanisława

Klassy 1szey: JWW. Senatora Kasztelana Węglenskiego, Ministra Prezyduiącego w Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości i Radcę Stanu Koźmiana.

Klassy 2giey: JWW. Grabowskiego, Referendarza Stanu i Zarzeckiego, Rezydenta i Konsula Jeneralnego w Krakowie.

Klassy 3ciey: JW. Prezesa Kommissyi Woiewództwa Augustowskiego Lubowckiego.

Klassy 4tey: Inspektora Stad Królewskich JP. Ritz.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c &c. &c.
Xże NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Gdy się znaydować mogą niektóre kapitały, dziesięciny i inne fundusze duchowne, które na mocy Konwencyi Petersburgskiey z roku 1797 iako wówczas odcięte granicą od swych właścicieli, na rzecz właściwych Rządów zaięte bydź miały, a dla niewyśledzenia ich przez Rządy zeszłe Austryiacki i Pruski nie były zaięte i nie są w posiadaniu Skarbu Królestwa; przeto chcąc, takowe religiyne fundusze publiczne zabezpieczyć od zatracenia, na przełożenie Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego stanowiemy co następuie:

Wszelkie fundusze instytutowe, które na mocy Konwencyi Petersburgskiey w roku 1797 stać się miały własnością Rządu pod którym się znaydowały, a dla iakiey bądź przyczyny dotąd przez Skarb Królestwa Polskiego nie zostały wzięte pod zarządzenie, skoro przez beneficyatów lub zgromadzenia duchowne, do których dawniey należały wskazane sostaną, lub iakimkolwiek innym sposobem odkryte będą, maią bydź zwrócone do użycia tym beneficyatom lub instytutom, do których przed rzeczoną Konwencyią należały.

Wykonanie ninieyszego postanowie-

nia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczone, Kommissyiom Rządowym w czem, do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 5 Lutego 1820 roku. (podpisano) *Zaiączek.*

Minister Wyznań i Ośw: Publ: (podis:) S. *Potocki.* Radca Sekr: Stanu Jenerał Brygady (podpis:) *Kossecki.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KROLA POLSKIEGO, &c. &c. &c,
Xże NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Uznawszy potrzebę obiaśnienia §. 22 instrukcyi, przez Kommissyie Rządowe Sprawiedliwości, Przychodów i Skarbu względem stąpla kollateralnego wydaney, a postanowieniem Naszem w dniu 17 Grudnia 1817 w artykule pierwszym zatwierdzoney, na przedstawienie tychże Kommissyi Rządowych, po wysłuchaniu oraz zdań ogólnego zgromadzania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy.

Artykuł 1. Członki Trybunału Cywilnego, a późniey Sądu Ziemskiego, w tem co się dotycze wydania w myśl § 22 instrukcyi decyzyi ustanawiaiącey wysokość stępla kollateralnego, przez Sukcessorów opłacić się mianego, uważanemi są, iako skład Magistratury Administracyyney ale nie iako skład Magistratury Sądowey.

Art: 2. Decyzyie ich nie będą wydawane pod imieniem Sądu, ale pod imieniem Kommissyi stępla kollateralnego.

Art: 3. Takież decyzyie będą wydawane podług kształtu używanego w Magistraturach Administracyynych, ich wykonanie będzie Administracyyne.

Art: 4. Decyzyie wspomnione są decyzyiami ostatecznemi. Gdyby przecież strona stępel kollateralny płacić obowiązana, miała powód żądania ulgi, przedłużenia, lub rozłożenia terminu wypłaty, lub nawet umorzenia całkowitey należytości, zgłosić się ma z swem żądaniem do Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 1 Września 1818.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.
Radca Sekretarz Stanu, Jen: Brygady
(podp.) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpis:) *Kossecki.*
Zgodno z Wypisem:
Który umieszcza się w Dzienniku Praw w skutku decyzyi Xięcia Namiestnika Królewskiego w Radzie Administracyyney na dniu 1 Lutego 1820 r. zapadłey.
Minister Sprawiedliwości
F. Węgleński.
Sekretarz Jeneralny, Referendarz Stanu
J. Hankiewicz.

Z Berlina d. 19 Lutego

D. 17 o godzinie 7 w wieczór nastąpił uroczysty pogrzeb J. Królewicowskiey Mci Anny Elżbiety Ludwiki, owdowiałey Xiężny po Xciu Ferdynandzie Pruskim, stósownie do przepisu w kościele katedralnym.

Wedle przepisu Ministra spraw wewnętrznych i policyi z d. 2 Stycznia r. b. iest wolą N. Króla, iżby w całym państwie ustały turnieie. Ta naywyższa wo-

la Monarchy podaie się do powszechney wiadomości i zaleca się wszystkiem urzędom policyynem, aby nietylko zabroniły turnieiow, ale nawet przeciwnie postępuiących środkami exekucyi wstrzymały i do dalszego ukarania podały.

Prezes cyrkułowy w Lipsku, Radca nadworny Eisenhuth, który należał do kommissyi rozgraniczenia między Prussami i Saxoniią otrzymał od N. Króla Pruskiego pierścień, wielkiey wartości.

Z Paryża d. 9 Lutego

Krél powrócił do zdrowia. D. 6 miał tayną radę, składaiącą się z 5 Ministrow, Xcia Richelieu, Kanclerza Francyi, taynych Radców Lainé, Mounier, Garnier, Simeon i Cuvier. Ustawa o obiorach dać miała na tey radzie powód do wielu sporów, i na wniosek P. Lainé znacznie złagodzoną być miała. Dotąd niewiadomo ieszcze kiedy ią Hr. Decazes do izb wniesie. Zresztą mówią, iż trzy rzędy obieraczów utrzymały się, i ieżeli izby zezwolą Francyia mieć na przyszłość będzie trzy klassy obieraczów: 1) z płacących 300 do 600 Fr. podatku, 2) 600 do 900 Fr. a 3) nad 900 Fr. Każda klassa obierać będzie równą liczbę Deputowanych i będzie ich 398. Wiek do bycia obranym iest iak dawniey oznaczony. — D. 7 i 8 były podobneż u Króla tayne rady. Zachodzi więc pytanie o czem tak częste bywaią rady; niektórzy utrzymuią, iż te nie tylko tyczą się podać się maiących izbom proiektow, ale i Hiszpanii.

Xże Paweł Wirtembergski powrócił do Paryża, i zdaie się, iż nie chciał w pierwszey izbie Zgromadzenia Stanów Wirtembergskich zasiadać.

Bankiet w dawnym Olimpickim cyrku liberalistów przeszedł spokoynie. Znaydowało się na nim około 950 osób. Oprócz pieśni: " Gdzież może być lepiey, &c. „ nie śpiewano żadney więcey, nie miano mów, ani zdrowiów nie spełniano, ponieważ nie ugodzono się na żadne. Pomiędzy obecnemi znaydowało się wiele przyiaciół wolności druku (Deputowanych wyiąwszy) wielu woyskowych, młodzieży, i t.d. ak było pomięszane towarzystwo, iż zaledwo ieden drugie znał. Obiad trwał dwie godziny.

Xże Richelieu iedzie iako nadzwyczayny Poseł do Londynu, dla zawiezienia nowemu Królowi od Dworu naszego pożałowania z powodu śmierci oyca iego.

Jeneral Excelman, który od roku otrzymał pozwolenie powrócenia do Francyi, był w tych dniach przed Królem stawiony. Rzekł do niego Monarcha: " Cieszę się z widzenia WPana, Mci Jenerale, i polegam na WPanu. „

Zapewniaią, że Hr. Lavallette powrócił do Paryża.

Dziennik prawa ogłosił teraz rozporządzenie Królewskie z d. 1 Grudnia tyczące się przywołania wygnańców. Zawiera one co następuie: " Na zdanie nam sprawy przez naszego Ministra Sekretarza stanu wydziału spraw wewnętrznych, Prezesa rady, i po wysłuchaniu zdania naszey rady, zapatrzywszy się na rozporządzenia nasze z d. 24 Lipca 1815 i dnia siedemnastego Stycznia 1816 i artykuły 3 i 7 ustawy z d. 12 Stycznia 1817 rozporządziliśmy i rozporządzamy: 1) Wymienione w 2 artykule naszego rozporządzenia z d. 24 Lipca 1815 osoby, wyiąwszy, obięte w 7 artykule ustawy z d. 12 Stycznia 1816, maią pozwolenie wró-

cenia ją Francyi. 2) Rzeczone osoby udać się maią do naszych Ambasadorów lub Ministrów przy Rządach kraiów, w których bawią, dla otrzymania paszportów, przed któremi złożą przysięgę wierności ku naszey osobie i posłuszeństwa konstytucyi i ustawom królestwa.,,

Bawi tu ciągle wiele znakomitych Rossyianów, iako to Hr. Strogonów, Xiężna Trubecka, Hr. Potemkin, Xżę Adam Czartoryski, P. Nowosilców, Radca tayny Hamel i inni.

W tey chwili wyszedł tu z druku poczet woyska Francuzkiego. Podług niego składa się one z 187,940 officerów, podofficerów i żołnierzy, i z 35,483 koni. Koszta na iego utrzymanie wynoszą do 180 mill. 805,000 Fr.

Z tęgich tey zimy mrozów porozpadały się w wielu okolicach Francyi skały. Skalista góra Bonhomme w Wogesach okazuie wiele rozpadlin, z których wychodzi gruba para. Uważano przez kilka lat, iż śnieg prędzey na tey górze taiał, niżeli na innych, i wnoszą ztąd, iż w niey znaydować się muszą ciepłe źródła.

Jak miasto Rennes nie przyięło posągu Jen. Moreau, tak miasto Nant nie przyiąć miało posągu Jen. Pichegru.

Traiedyia Nieszpory Sycyliyskie grywana iest na wszystkich, nawet naymnieyszych teatrach we Francyi, z wielkiemi oklaskami.

Posłowie wielkich Mocarstw przy Dworze Francuzkim naradzać się kilkokrotnie mieli z Ministrem naszem spraw zagranicznych, P. Pasquier, i Posłem Hiszpańskim, Xciem Fernan Nunez, o zdarzeniach w Andaluzyi. Mówią, iż na tych naradzeniach uchwalono ważne postanowienia, które tyczeć się maią przywrócenia i utrzymania spokoyności w Hiszpanii i udzielono ie Dworowi Madryckiemu.

Na posiedzeniu izby Deputowanych d. 7 zdana była sprawa o kilku prośbach. Jedna z nich opiewała, aby żołnierzom oprócz służby nie wolno było nosić oręża. Wielkie wszczęły się z tego spory; iedni utrzymywali, iż to iest obelga dla woyskowych; drudzy, iż noszenie przez woyskowych oręża oprócz służby daie często powód do krwawych kłótni. Wszelako większość głosów uchwaliła dzienny porządek, odwołuiąc się do przepisu względem noszenia broni z d. 3 Maia 1818. Druga tyczyła się ulepszenia nauki o Religii na Korsyce; popierało ią wielu członków, lecz izba przystąpiła także względem niey do dziennego porządku. Trzecia proponowała ubiór narodowy; lecz ią wyśmiano. D. 8 była rzecz między innemi o prośbie Sawarego, aby posiadaczów dóbr po Emigrantach zaspokoić obawy. Lecz odrzucono ią, ponieważ nikt z rozumnych o prawność ich posiadłości lękać się nie powinien.

Umieszczona w dzienniku Konstytucyonista wiadomość, iakoby miasto Kadyx d. 21 Stycznia otworzyło bramy rokoszanom, nie potwierdziła się. — Oto są z pism naszych dalsze o zdarzeniach w Hiszpanii wiadomości:

Monitor z d. 8 Lutego. — List z Madrytu pod d. 29 Stycznia zawiera:

"Jenerał Freyre rozpocząć miał d. 25 Stycznia swoie poruszenia. Dowodną iest rzeczą, iż Kadyx nie dostanie się w ręce rokoszanów, i że zniszczenie ich prze-

siłę i własne ich rozdwoienie w krótce nastąpi. Pomiędzy ich Naczelnikami zachodzą tak dalece kłotnie, iż między Arco, Angiero i Banos przyyść miało do poiedynku. Zołnierzom zmnieyszono żołd, przez co pomnożyło się nieukontentowanie i zbiegostwo. Naieyście Jenerała Freyre z znaczną siłą robi resztę. — D. 22 Stycznia officer w teatrze Kadyxkim krzyknął: Niech żyia konstytucyia i Stany! Krzyk ten sprawił naywiększy gniew. Poznano, że to był ten sam officer, który zrządził śmierć nieszczęśliwego Jenerała Solano przy wniyściu Francuzów do Hiszpanii, i podobno padł ofiarą swey zuchwałości przez rozjątrzenie ludu.

Listy z Kadyxu pod d. 18 i 21 Stycznia opewaią, że rokoszanie znayduiący się w San Fernando usiłowali opanować szaniec S. Sebastyiana, który przedziela tylko od Kadyxu łatwa podczas małey wody przeprawa; lecz nie udał się ich zamysł, bo szaniec ten zapewniony iest przeciw wszelkiemu napadowi. — Oddział z 80 ludzi z pułku Soria, który udał się d. 12 z Kadyxu do Karaka, gdy już ten szaniec znaydował się w ręku rokoszanów, powrócił d. 18 do Kadyxu pod przewodztwem dwóch officerów przy okrzykach: Niech żyie Król! i Pułk Soria! Lud Kadyxki powtarzał z woyskiem te okrzyki. — P. Villa Vicencio, Jenerał kapitan morski, przybył d. 19 do Kadyxu, dla zluzowania P. Macdonel. Wszelka wyprawa do osad Hiszpańskich pod iaką bądź banderą, iest tymczasowo zawieszona. — Jenerał Freyre, tymczasowy Jenerał kapitan, mianował P. Alvarez Campana naczelnym dowodcą osady Kadyxkiey. — Mieszkańcy tamteysi są ciągle spokoynemi i nie widać naymnieyszego znaku poruszenia ludu. — W krótce uderzą woyska Królewskie na oszańcowanych na wyspie Leon rokoszanów, które znayduią się w drodze do głowney kwatery Jen. Freyre, który d. 22 znaydował się ieszcze w Sewilli. Woysko iego podzielone iest na 4 brygady, z których iedna składa się z milicyi. — Rokoszanie znayduią się zawsze w iednem stanowisku i nigdzie nie iest spokoyność publiczna przerwana. — W Ronda poprzylepiane były kartki, zachęcaiące woysko do buntu i zawieraiące obelżywe wyrazy przeciw Rządowi, które powszechny wstręt sprawiły. — Skupieni na wyspie Leon rokoszanie wyznaczyli surowe kary na tych, którzyby poważyli się obrazić Króla lub duchowieństwo.

Dziennik Sporow wyraża: — Jenerał Freyre wyruszył niezawodnie d. 25 Stycznia z Sewilli przeciw rokoszanom. D. 27 znaydował się w Santa Maria. Woyska iego ożywiał duch naylepszy, i spodziewał się, iż buntowników bez krwi przelewu naprowadzi do posłuszeństwa. Nieukontentowanie ma pomiędzy niemi być powszechne.

Gazeta Francyi donosi co następuie: — Rzeczy w Hiszpanii znayduią się w iednakowym stanie. Oba woyska stoią na przeciw sobie, i godzina walki zdaie się zbliżać. Jazda Jenerała Freyre osadziła Xeres de la Frontera i port Santa Maria. Brygadyier Ramirez znayduie się w ostatniem z 4 pułkami, a Jenerał Ferras w pierwszem mieyscu. Jenerał Elio poiechał d. 24 z Walencyi do Madrytu; lecz

powróci na mieysce swoie, ponieważ obecność iego nie iest w Andaluzyi potrzebna. — Listy z Baiony pod d. 1 Lutego potwierdzaią te doniesienia. — W wielu wsiach poprzylepiali rokoszanie buntownicze kartki, które lud z wykrzykiem: Niech żyie Król! poodrywał. W wsiach tych rozpisali rokoszanie kontrybucyie, co obruszyło przeciw nim mieszkańców. (Reszta doniesień tego dziennika zgodne są z powyższemi z Monitora.)

Dziennik Konstytucyonista zawiera następuiący list pod d. 27 Stycznia z Madrytu: — Mamy tu doniesienia z Kadyxu do 21 Stycznia. Bramy miasta zawsze ieszcze zamknięte były dla rokoszanów. Jenerał Freyre znaydował się ciągle z głównym swoim sztabem w Sewilli. Nie ma on dosyć woyska, dla uderzenia na konstytucyyne woysko w iego stanowiskach; woyna prowadzoną tylko iest odezwami. Rokoszanie wydali ich wiele; w Kadyxie naznaczona iest kara śmierci, ktoby takiey odezwy, gdy mu w ręce się dostanie, nie oddał zaraz Gubernatorowi.

Dziennik *Quotidienne* umieścił następuiący wyimek z listu z Bordeaux pod d. 1 Lutego: — Doniesienia, które tu wczoray z Madrytu nadeszły, nic nie wzmiankuią o rokoszu woyska, ale potwierdzaią, że w tey stolicy ciągła panuie spokoyność, że od 28 Stycznia otwarty iest związek z wszystkiemi okolicami, i że rokoszanie zamknęli się na wyspie Leon, gdzie nie mogą się długo utrzymać.

Podług dziennika Beztronny, Rząd Hiszpański posłał do Jaen 200 żołnierzy, dla zachowania ścisley zakazu, ażeby żadne doniesienia o rokoszu za granicę nie przeszły. Gdy żadne kupieckie listy nie nadeszły, domyślaią się zatem, iż tam zatrzymane zostały. — Tenże dziennik wyraża daley, że ociąganie się wyruszenia Jenerała Freyre przeciw rokoszanom, okazuie iego słabość. Kilka oddziałów Królewskiego woyska przeyść miało do rokoszanów, a między innemi 300 ludzi, którzy przeznaczonemi byli do odbicia im zbroiowni Karaka, i przednia straż Jenerała Freyre, która napotkała ich oddziały przy Utrura.

Gazeta Trybuna Girondy zawiera następuiący list z Baiony pod d. 29 Stycznia: — Co chwila przybywaią do Madrytu gońcy z Andaluzyi. Mieszkańcom zabroniono pisać o zdarzeniach w Andaluzyi, i ten zakaz utwierdza mniemanie, że siła konstytucyionistów iest zastraszaiąca. Zdaie się, iż Król udał się o pomoc do Anglii. Artyleryia Jenerała Freyre przeszła do rokoszanow. Rzeczony Jenerał nie chce ruszyć z Sewilli, ponieważ obawia się, aby go woyska nie opuściły. Rokosz nabiera coraz więcey tęgości i znaczenia.

Gazeta *Indicateur* w Bordeaux wychodząca z d. 1 Lutego, donosi co następuie: Liczba rokoszanów iest daleko większa, niżeli sądzono: 15 do 16,000 ludzi osadza dotąd wyspę Leon, i coraz bardziey ią szańcuią. Mowią, iż dostatecznie są w żywność opatrzonemi. (Inne pisma podaią ich liczbę do 25,000 ludzi wyboru woyska Hiszpańskiego, i codziennie powiększać się ieszcze maią z woysk do wyprawy przeznaczonych, które z okrzykiem: Konstytucyia i Stany! przechodzą do nich. Rokoszanie zachowuią nayścisleyszą karność i naczelnicy ich nie maią inney pra-

cy, iak tylko wstrzymywać ich zapał.)

Z Londynu d. 8 Lutego.

Zdrowie nowego naszego Króla znacznie się polepszyło, i podług ostatnich doniesień lekarzów *J.* K. M. wyszedł zupełnie z niebezpieczeństwa. Do 4 obawiali się lekarze powrotu choroby, ponieważ Król niespokoynie nocy przepędzał, ale od dnia tego tak pomyślny choroba wzięła obrot, iż I. K. M. może iuż dawać posłuchania. Onegday Lord Kanclerz Eldon miał przeszło godzinę u niego posłuchanie, na którem załatwione zostały różne sprawy rządowe, a między innemi ułożona została odezwa i przez gazetę Dworską ogłoszona, mocą którey wszystkie władze odbywać maią dotychczasowe swoie obowiązki.

Xże Sussexu (brat Królewski) podczas pierwszych pokoiów u Króla i wykonania przysięgi, bardzo źle był przyięty. Wszyscy bracia i wyżsi urzednicy stronili od niego. Pisma oppozycyyne żalą się mocno na tak srogie się z nim obeyście.

W nocy na 4 b. m. zwłoki zmarłego Króla złożone zostały w potróyney trumnie. Pierwsza iest z drzewa Mahoniowego, białym atłasem wybita i z takiegoż atłasu materacem i poduszką; średnia cynowa, a zwierzchnia znowu Mahoniowa, na którey umieszczony iest następuiacy łaciński napis: *Depositum Ser. Pot. &. Excell. Monarchae Georgii Tertii D. G. Britaniarum Regis, fidei defensoris, Regis Hanoverae, ac Brunsvicy et Luneburgi Ducis. Obiit 29 Jan. A. D.* 1820 *et A. suae* 82 *Renique sui* 60 *Windsor Feb.* 3.

Dzień pogrzebu nie iest ieszcze oznaczony, i między 13 i 16 b. m. są zdania podzielone.

Wiele urzędów pod teraźnieyszym Królem ma być zniesionych, a między innemi dowództwo woyskowe w Irlandyi, kommissoryiat tamteyszy i wydział lekarski.

Zaburzenia w części Irlandyi, a mianowicie w hrabstwach Maio i Galway, nie są ieszcze uśmierzone.

Zmarłego Xcia Grafton pozostałe Pamiętniki iego życia, miały być, stósownie do iego ostatniey woli, dopiero po śmierci Jerzego III odpieczętowane. Wszystkich zwrócona przeto iest ciekawość na ich osnowę.

Uważaią, iż Angliia nie miała ieszcze iednego imienia tuż posobie następuiących 4 Królów, iak teraz od Igo do 4go Jerzego.

P. Brougham odebrał pierwszy raz w przeszłym tygodniu za swoią assygnacyią iako ajent Królowey Angielskiey 100 Fs. od Bankiera Cont i komp. — Gazeta Ministrowska Goniec nazywa ieszcze ciągle teraźnieyszą Królową Karolinę Xiężną Wallii.

Przed kilku miesiącami umarł w Dublinie człowiek, zostawiwszy brzemienną żonę i 15,000 Fs. maiątku. W testamencie swoim rozporządził, iż ieżeli żona urodzi syna, ten odziedziczyć ma z iego maiatku 10,000, a matka 5,000 Fs. ieżeli zaś córkę ta mieć ma 5,000, a Matka 10,000 Fs. Zdarzyło się atoli, iż urodziła bliźnięta, syna i córkę. Zachodzi więc pytanie czyli syn mieć ma 10,000 a córka 5000, w którym przypadku matka nicby nie dostała. Zasiągniono w tey mierze zdania naypierwszych prawników.

Podług listów z Panama zachodzi wielka obawa o Lima, które nietylko od morza zagrożone iest przez Lorda Cochrane, ale i z lądu przez Jenerała St. Martin, który z 9 do 10,000 woyska wylądował do Pacao. Stolica ta wystawić tylko przeciw niemu może 2500 Europeyczyków i 6500 kraiowey milicyi.

Z Sztokolmu d. 4 Lutego.

Słychać, iż wyznaczoną zostanie kommissyia, dla ułożenia porządku stopniów urzędników Norwegskich w zastósowaniu do Szwedzkich.

Dla zwiększania handlu miasta Sztokolmu rozszerzył Król prawo składowe do wszystkich dozwolonych zagranicznych towarów, tak na okrętach Szwedzkich, iako i zagranicznych przywożonych.

Mieszkańcy prowincyi Halland postanowili żyiącemu pod panowaniem Karola XI Wielkorządcy tey prowincyi, znanemu Wodzowi i Feldmarszałkowi, Hr. Rutger de Aschenberg, wystawić pomnik. Nadzwyczayny ten Mąż, rodu szlacheckiego z Niemczech, dosłużył się z prostego żołnierza posiadanych w tym kraiu dostoynności, i w tak wielkich zostawał u rzeczonego Monarchy względach, iż nazywał go nauczycielem swoim w sztuce woiowania.

Rząd zakupił znalezione przez włościan w prowincyi Dahland starożytne ważne monety.

Z Hamburga d. 13 Lutego.

Piękny widok, któregośmy od kilku dni doświadczyli, widząc większą część statków, które w Kuxhafen zimować musiały, przypływaiących do naszego miasta, został przez nowe zamarznienie Elby połączone z dawną krą przerwany. Maytkowie, iakkolwiek wschodni wiatr powiewa nie sądzili, aby odpływać można z miasta, a płynące tu statki zatrzymały się w drodze, aby przez krę nie były roztrącone. Wczoray odpłynęły ztąd pierwsze pięć statków.

Od brzegów Menu d. 13 Lutego.

W. Xze Badeński postanowił na 15 Kwietnia zwołać zgromadzenie Stanów, którego posiedzenia z ważnych pobudek przeszłego lata zawiesił. Tenże Xże obchodził d. 9 b. m. 58mą rocznicę swoiego urodzenia.

W Saxonii zwołane także być maią w tym roku Stany Królewstwa, w których zasiadać także maią deputowani od miast i Włościan.

Elektor Heski wyszedł z ostatniey słabości, ale zupełne wyzdrowienie iego spodziewane iest dopiero na wiosnę przez używanie kąpieli.

Z Sztuttgardu d. 8 Lutego.

Na piętnastem posiedzeniu dnia dzisieyszego druga izba Stanów Wirtemberskich przystąpiła naprzód do obrania 3 kommissyy 1) do rozważenia proiektu względem zaciągu na rok teraźnieyszy 4300 ludzi do służby woyskowey; 2) do rozważenia planu skarbowego; 3) względem przedmiotów ekonomicznych. Potem roztrząsała drugą część zdania kommissyi skarbowey względem porownania opłaty celney od bydła zagranicznego z opłatą od kraiowego, i postanowiła, iż przed przeyrzeniem ustawy względem niestałych podatków, podany iey być ma proiekt względem powyższego porównania.

DODATEK DO Nro 17. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 27 LUTEGO 1820 ROKU WE SRODĘ

— *Z Krakowa.* —

Towarzystwo Dobroczynności

Kawalerowie uprzyiemniaiący Towarzystwo nasze, chcieli dać Bal, lecz w podziale zabaw, żaden dzień wolny im nie pozostał. Z własney więc pobudki złożyli znaczny dar dla ubogich, pod opieką Towarzystwa będących.

Cieszcie się dobre Polki, piękne czeka was przeznaczenie! bo gdzie odradzaią się domowe cnoty przodków naszych, tam nieomylną iest wrożba ogólnego szczęścia wasego.

Dar wasz dostoyni Kawalerowie zapisany będzie z wdzięcznością w Rocznikach Towarzystwa naszego.

Mieroszewski, Prezyduiący.

Z Wiednia d. 16 Lutego

Nayiaśnieyszy Cesarz Jmc. postanowieniem swoim dozwolić naylaskawiey raczył użytym do rozgraniczenia wolnego Miasta Krakowa Galicyyskiemu rządowemu Koncepiście, Hr. Zollern, i Sekretarzowi Dyrekcyi sprzedarzy soli w Wieliczce, Ferdynandowi Leo de Pressen, przyiąć i nosić udzielone im ozdoby orderów przez N. Cesarza Rossyyskiego, pierwszemu S. Stanisława 4tey klassy, a drugiemu S. Włodzimierza 4tey klassy. Nayiaśnieyszy Pan zezwolić także raczył na przyięcie powyższym Urzędnikom, i Rezydentowi i Konsulowi w rzeczonym wolnem mieście, Emanuelowi Baronowi Lipowskiemu, przesłanych przez Senat wolnego Miasta Krakowa dyplomatów na obywatelstwo.

W okolicy Tyrnau, nie daleko Prezburga powstał d. 16 z. m. około godziny 6tey wieczorem przy tęgim mrozie taki wicher, iż z oddziału woyska wysłanego z Leopoldsztadt do Nadas, 43 żołnierzy na polu wywrócił. Kilku nieszczęśliwych, pomimo wszelkiey pomocy, nie potrafiono przywrócić do życia.

Z Frankfortu d. 12 Lutego.

Do wielu tego rocznych uchwał prawodawczego naszego ciała, należy także ukończenie przerwaney przez woynę budowy tak zwanego Bosackiego kościoła, na którą rocznie wyznaczonych iest 60,000 Zr. Budowa zacznie się więc za kilka miesięcy i zmieszenie oko-

licznych domów nada nową ozdobę miastu naszemu.

Z powodu obięcia rządów przez teraźnieyszego Landgrafa, Hessen-Homburg, o którem Senat d. 9 b. m. urzędownie uwiadomiony został, przypominamy sobie okoliczność, która przy iego urodzeniu zaszła. Rzeczony Xże urodził się w naszem mieście, ale gdy w owczas nie wolno było odbywać tu obrządków reformowanego Kościoła, nie dozwolił zatem Senat na takowy chrzest. Zmarły Landgraf posłał więc swoiego następce dla ochrzczenia do Homburga, i zaprosił na chrzesnego oyca miasto Frankfort, dokąd udali się oba Burmistrze, i oprócz wielu pięknych srebrnych naczeń także obywatelstwo miasta tuteyszego w złotey puszcze zawiązali.

Od granic Tureckich d. 24 Stycznia.

W Multanach w mieście Galaczu nad rzeką Prut w nocy z d. 21 na 22 b. m. przez wywrócenie się fajerki wszczął się ogień, którego przy mocnym północnym wietrze nie podobna było ugasić, i w pół piątey godziny spalił 164 częścią magazynów, części bud i domów. Szkoda zrządzona przez ten pożar przenosi 2 mill. piastrów, zwłaszcza w złożonych tam z Stambułu towarach, które dla morowego powietrza nie mogły być do Rossyi wpuszczone. Dla upadłego iuż od dawnego czasu Multańskiego handlu iest to zdarzenie tem dotkliwszem ciosem.

Od poczęcia bieżącego roku nie słychać iuż w Multanach o chorobie morowego powietrza; zdaie się, iż przez tęgie zimno przytłumioną została; lecz obawiać się należy, aby przez brak oczyszczenia nie wybuchnęła znowu na wiosnę.

W Wołoszczyznie w środku zeszłego miesiąca doszło zimno do nadzwyczaynego stopnia, i cały kray był śniegiem okryty. Toż samo piszą z Rumelii i Bulgaryi. D. 9 Stycznia o godzinie 7 w wieczór wpadł do Bukarestu ogromny wilk, porwał się na dwóch na ulicy ludzi i tych niebezpiecznie skaliczył, nakoniec śmiały człowiek uchwycił go za uszy, i pomimo skaliczenia póty trzymał, póki nie zbiegło się dosyć ludzi do zabicia go pałkami. Pokaliczeni ludzie oddanemi są pod dozór lekarski, ponieważ zachodzi obawa, aby wilk nie był wściekły, co w tey porze roku często się trafia.

Z Szwaycaryi d. 6 Lutego.

Wielka rada kantonu Fryburgskiego wyznaczyła radzie stanu 6000 Fr. na wystawienie narodowego pomnika na uwiecznienie pamiętney bitwy w d. 22 Czerwca 1476, który wystawiony być ma na mieyscu zburzoney wczasie rewolucyi Francuzkiey kośnicy w Murten.

Od brzegów niższego Renu d. 12 Lutego.

Towarzystwo wymowy w Kortryk w Niderlandach wyznaczyło niedawno złoty medal w nagrodę za 100 wierszy na pochwałę Kotzebue, a srebrny za grobowy iego napis w 12 wierszach.

Z Stambułu d. 10 Stycznia.

Rozchodząca się oddawna pogłoska o złożeniu z urzędu W. Wezyra, sprawdziła się d. 5 b. m. Derwisz Mohamed Basza, od dwóch lat naywyższy Wezyr państwa Ottomańskiego, zaproszony został powyższego dnia rano przez Miri A-

cher (W. Koniuszego) aby się z nim udał do pawilonu, w którym złożeni Wezyrowie zwykli odbierać swoie przeznaczenia. Po odebraniu tam od niego pieczęci państwa, oświadczono mu, iż W. Sułtan zostawia go w prawdzie przy posiadaniu całego iego maiątku, ale nakazuie mu udać się na mieszkanie do Gallipoli, dokąd zaraz odiechał. Nowo mianowany W. Wezyr, niedawno z basztowstwa Morei do Brussa przeniesiony, nazywa się Esed Ali Basza i nie ma iak 40 lat, i zaraz instalowany został.

O zaburzeniach w Bagdadzie nie mamy od dawnego czasu dokładnych wiadomości. Zaburzenia w Aleppo zdaią się bliskiemi być ukończenia; Chorschid Ahmed Basza obległ to miasto, i gdy rokoszanie odrzucili iego propozycye, zabierał się do przypuszczenia szturmu. Ale że Aleppo iest ludnem i bogatem przez handel miastem, przeto Porta osądziła, iż dla przestępstwa zbuntowaney milicyi nie należy spokoynych mieszkańców wystawiać na zniszczenie, i posłała rozkaz, aby Chorschid wstrzymał swoie kroki, iż wyszle tam kommissarzy do zagodzenia tych zaburzeń. Lecz wiadomość ta zapóźno iuż nadeyść miała; Chorschid miał iako zwycięzca wniyść do tego miasta i okropną rzeź zrobić, co iednak potrzebuie ieszcze potwierdzenia.

D. 23 Grudnia powrócił tu Francuzki Ambassador, Margr. de Rivier.

Morowe powietrze zaczena tu nakoniec ustawać; rzadko iuż kto na tę chorobę umiera.

Z Poznania d. 12 Lutego.

Gazeta tuteysza ogłosiła następuiące obwieszczenie:

" Wzywa się ninieyszem wszystkich byłych Urzędników Xięztwa Warszawskiego, którzy w Departamencie tuteyszym funkcyie posiadali, maiących pretensyie z czasów byłego Rządu, aby się z pretensyiami temi, należycie udowodnionemi, z wymienieniem kass, z których pensyią pobierać powinni byli, do 1 Kwietnia r. 1820 do nas zgłosili. Po upłynieniu tego terminu, ułożony będzie główny wykaz powienionych pretensyy, a to celem uczynienia do wyższey władzy wniosków o przyszłe zaspokoienie; ostrzega się iednak iż późnieysze zgłoszenia się przyiętemi nie będą. — Poznań d. 29 Stycznia 1820.

Krol: Pruska Rejencyia.

Naywiększe stopnie Zimna

					o
Dnia 20 Lutego r. b.	Stopni Zimna				† 5,0
— 21	—	—	—		† 6,4
— 22	—	—	—		† 8,0
— 23	—	—	—		† 8,0

TEATR NARODOWY.

W przyszły Wtorek, to iest d. 29 Lutego będzie grane Nowe Dramma pod tytułem: ANARCHIA DOMOWA czyli: MOC MIŁOSCI OYCOWSKIEY, na Benefis *Szymona Włodka*. Do zrobienia tey sztuki było powodem Autorowi rozrzewnienie mocne, które uczuł gdy będąc w Florencyi widział w Szpitalu Obłąkanych Oyca nieszczęśliwego i iego własną Córkę pozbawionych zdrowych zmysłów. Oyca po stracie Córki, Córkę, z żalu, po mniemaney śmierci Uwodziciela swego, a razem i Kochanka. *Anonim* Autor poświęca tę sztukę wszystkim poczciwym Oycom i czułym Matkom tego szanownego Miasta i Kraiu, ażeby Dzieci ich w przyszłości nie stały się przyczyną nieszczęścia Ro-

dziców i swego, lub sami Rodzice nie przyczynili się do zepsucia, ich niewinnych serc; przykład w tey Drammie wystawiony odstręczy niedoświadczonych, a roztropnych rozczuli. Autor niema tey o swoim talencie prezumpcyi czyli wysokiego mniemania aby nie zasłużył na krytykę, bo od niey naypierwsi Autorowie niebyli wolnemi, ani też niema tey fałszywey skromności, ażeby zadowolnienie oświeconey Publiczności nie miało być dla niego podchlebnem życzeniem, bo wie: że

We wszystkich czasach zdanie swiatłey Publiczności,
Stanowi o prawdziwey Autorow wartości;
To prawo w każdym narodzie

Kupuie się w Teatrze przy wchodzie.

DONIESIENIA

W naypięknieyszey okolicy Krakowa ku Łobzowowi przed rogatką pod Nrem 17 iest z wolney ręki wielki Ogród z nowem zabudowaniem iak następuie do przedania:

1. Wielki owocowy, i korzystny ogród na około mocnym obwiedziony murem ceglanym iakiemu podobnego niemasz w całym Krakowie.

2. Łąka wydaiąca do 30 cent: siana, sadzawka ocembrowana, więcey iak 2000 sztuk wszelkiego gatunku drzew fruktowych, bardzo znaczny grunt na wszystkie rodzaie warzywa; ziemniaków 30 korcy zebrać można.

3. Nowo wymurowany dom na piętro. Na pierwszym piętrze są 5 pokoiów pięknie malowanych z sufitami gibsowemi, i posadzka dębowa, u drzwi zamki, okucia mocne i naynowszey mody; na dole kuchnia, spizarnia, izby dla służących, nakoniec izba iadalna iak nayporządnieysza.

4. Pomieszkanie nowo murowane dla gospodarza z wszelkiemi dogodnościami.

5. Nowo wymurowana staynia na 6 krów, osobno na 4 konie, oraz i wozownia obszerna.

6. Nowa murowana w samym ogrodzie Altanka na owoce.

Ktoby sobie życzył nabyć tę gospodarską zyskownie na zimę i lato bardzo dogodną posiadłość, ma się udać do W. Jana Nep. Tomaszkiewicza Kupca i Obywatela W. M. Krakowa w ulicy Grodzkiey zamieszkałego, gdzie dowiedzieć się można o warunkach przedaży tey Realności. — W Krakowie d. 25 Lutego r. b.

Główna Dyrekcyia Górnicza, z mocy Reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi z dnia 4 Lutego r. b. Nr. $\frac{437}{1447}$ z Stycznia 20 wydanego, czyni wiadomo wszystkim chęć dzierżawienia Dóbr Górniczych maiącym: iż ogłoszona na dzień 29 Lutego r. b licytacyia Folwarków w Ekonomii Iłżeckiey położonych, mieysca mieć nie będzie, inne zas Dobra i propinacyie w Obwieszczeniu w dniu 3 Lutego r. r. Nr. 806 ogłoszonem umieszczone, licytowane niezawodnie wedle tegoż obwieszczenia zostaną. — Działo się w Kielcach na Posiedzeniu Głowney Dyrekcyi Gorniczey dnia 12 Lutego 1820 r.

Za Dyrektora *Moritz.*
Tomaszewski, Sekr. Jen.

Koniczyna z Liszek niesuszona świeżo młocona, iest do sprzedania funt po groszy 24 u P. Dominika Dobrowolskiego, szynkarza w Kamienicy Szarey pod Nr. 16 w Rynku.